

การปรับปรุงบริการแจกสารเร่ง พด. และผลิตภัณฑ์ สถานีพัฒนาที่ดินพะเยา กรมพัฒนาที่ดิน

! ปัญหาที่พบบ่อย (Pain Points)

1 สารเร่ง พด. ไม่พอ

ขาดแคลนในบางช่วง โดยเฉพาะฤดู
เพาะปลูกและช่วงฟื้นฟูหลังภัยธรรมชาติ

2 เกษตรกรสับสนวิธีใช้

ไม่เข้าใจอัตราส่วนและวัตถุประสงค์
ของแต่ละสูตร (เช่น พด.1, พด.2, พด.3)

3 ข่าวสารไม่ถึง

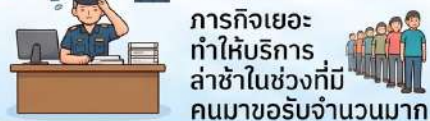
ไม่ทราบว่าแจกฟรี
หรือไม่รู้จักช่องทาง
ออนไลน์
(e-Service)

4 ไม่สะดวกรับบริการ

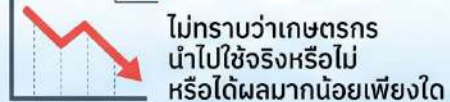
ผู้สูงอายุ
ไม่ถนัดออนไลน์
และเกษตรกรพื้นที่ห่างไกล
เดินทางลำบาก

5 เจ้าหน้าที่มีจำกัด

ภารกิจเยอะ
ทำให้บริการ
ล่าช้าในช่วงที่มี
คนมาขอรับจำนวนมาก

6 ขาดการติดตามผล

ไม่ทราบว่าเกษตรกร
นำไปใช้จริงหรือไม่
หรือได้ผลมากน้อยเพียงใด

7 กระจุกตัวในเมือง

สถานีฯ อยู่ใกล้ชุมชน
ทำให้เกษตรกรเสียเวลาและ
ค่าเดินทาง

✨ แนวทางปรับปรุง (Solutions)

✓ 1. กระจายจุดบริการผ่าน 'หมอดินอาสา'
วิธีทำ: ให้หมอดินอาสาเป็นตัวแทนแจกจ่ายในระดับชุมชน
ผลลัพธ์: เข้าถึงง่ายขึ้น ลดภาระค่าใช้จ่ายและเวลา
เดินทางของเกษตรกร

✓ 2. พัฒนาสื่อความรู้ให้ 'เข้าใจง่าย-ใช้เป็น'
วิธีทำ: จัดทำคู่มือรูปแบบใหม่ เช่น อินโฟกราฟิก,
แผ่นพับ, คลิปวิดีโอสาริต
ผลลัพธ์: เกษตรกรใช้งานถูกวิธีและเห็นผลลัพธ์จริง

✓ 3. ประชาสัมพันธ์เชิงรุกแบบจัดเต็ม
วิธีทำ: บูรณาการสื่อออนไลน์ (Facebook, LINE กลุ่ม)
และเครือข่ายท้องถิ่น (อบต. / เทศบาล)
ผลลัพธ์: ข่าวสารกระจายทั่วถึง ทุกคนรู้สิทธิประโยชน์

✓ 4. ยกระดับระบบจองล่วงหน้า (e-Service)
วิธีทำ: เปิดให้จองรับสารเร่งออนไลน์ล่วงหน้า
ผลลัพธ์: บริหารจัดการสต็อกได้ดีขึ้น ลดความแออัด
และลดเวลารอรับบริการ

5. มีระบบติดตามและประเมินผล
วิธีทำ: ใช้แบบสอบถาม, ลงพื้นที่จริง หรือให้
หมอดินอาสาช่วยประเมิน
ผลลัพธ์: ทราบถึงประสิทธิภาพการใช้งานจริง
นำข้อมูลไปพัฒนาต่อยอดได้

การปรับปรุงการตรวจวิเคราะห์ดิน (สถานีพัฒนาที่ดินพะเยา)

ปัญหาการตรวจวิเคราะห์ดิน

- 1 ผู้รับบริการบางรายเก็บตัวอย่างดินไม่ถูกต้อง เช่น เก็บจากจุดเดียว เก็บดินลึกไม่เหมาะสม หรือใช้ภาชนะที่ปนเปื้อน ทำให้ผลวิเคราะห์คลาดเคลื่อน และไม่สะท้อนสภาพดินจริง
- 2 ในบางช่วง เช่น ฤดูเพาะปลูก จะมีเกษตรกรส่งตัวอย่างดินจำนวนมาก ทำให้เกิดความล่าช้าในการวิเคราะห์ เนื่องจากต้องใช้เวลาในกระบวนการตรวจทางห้องปฏิบัติการ
- 3 บางหน่วยงานมีเจ้าหน้าที่ห้องปฏิบัติการจำนวนจำกัด หรือเครื่องมือวิเคราะห์มีจำนวนไม่เพียงพอ ทำให้รองรับปริมาณงานได้ไม่เต็มประสิทธิภาพ
- 4 เกษตรกรในพื้นที่ชนบทหรือพื้นที่ห่างไกลจากสำนักงานต้องเสียค่าใช้จ่ายและเวลาในการเดินทางเพื่อนำตัวอย่างดินมาส่งตรวจ
- 5 ประชาชนบางส่วนยังไม่ทราบว่าหน่วยงานของ กรมพัฒนาที่ดิน มีบริการตรวจวิเคราะห์ดิน หรือไม่เข้าใจประโยชน์ของการตรวจดินก่อนเพาะปลูก
- 6 ผลตรวจดินมักมีข้อมูลทางวิชาการ เช่น ค่า pH, ธาตุอาหาร N-P-K หรือคำแนะนำเชิงเทคนิค ซึ่งเกษตรกรบางรายอาจไม่เข้าใจหรือไม่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ถูกต้อง
- 7 หลังจากส่งผลวิเคราะห์ให้เกษตรกรแล้ว บางครั้งไม่มีการติดตามว่าผู้รับบริการได้นำคำแนะนำไปใช้จริงหรือไม่ และเกิดผลอย่างไร

สถานีพัฒนาที่ดินพะเยา

แนวทางการปรับปรุงการตรวจวิเคราะห์ดิน

- ✓ ควรจัดอบรมหรือเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับวิธีการเก็บตัวอย่างดินที่ถูกต้อง เช่น ความลึกในการเก็บ จำนวนจุดที่ต้องเก็บ และวิธีเก็บรักษาตัวอย่าง เพื่อให้ผลการวิเคราะห์มีความแม่นยำและสะท้อนสภาพดินจริง
- ✓ ควรปรับปรุงกระบวนการทำงานให้รวดเร็วขึ้น เช่น การจัดลำดับคิว การกำหนดระยะเวลาผลลัพธ์ชัดเจน หรือการแจ้งผลผ่านระบบออนไลน์ เพื่อลดระยะเวลาการรอคอยของผู้รับบริการ
- ✓ หน่วยงานควรสนับสนุนบุคลากรและเครื่องมือที่เพียงพอต่อปริมาณงาน เช่น เพิ่มเจ้าหน้าที่ด้านห้องปฏิบัติการ หรือพัฒนาเครื่องมือวิเคราะห์ที่ทันสมัย เพื่อรองรับจำนวนตัวอย่างที่เพิ่มขึ้น
- ✓ ควรขยายจุดรับตัวอย่างดินผ่านเครือข่าย หน่วยงานอาสา หรือประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่ออำนวยความสะดวกแก่เกษตรกรที่อยู่ไกลจากสำนักงาน
- ✓ ควรเผยแพร่ข้อมูลบริการตรวจวิเคราะห์ดินผ่านหลายช่องทาง เพื่อให้เกษตรกรรับทราบสิทธิประโยชน์ของการตรวจดินก่อนเพาะปลูก
- ✓ ควรแปลผลการวิเคราะห์ดินจากข้อมูลทางเทคนิคให้เป็นคำแนะนำที่เข้าใจง่าย เช่น แนะนำสูตรปุ๋ยที่เหมาะสม หรือวิธีปรับปรุงดินที่เกษตรกรสามารถนำไปใช้ได้จริง
- ✓ หลังจากส่งผลวิเคราะห์แล้ว ควรมีระบบติดตามว่าผู้รับบริการได้นำคำแนะนำไปใช้หรือไม่ และเกิดผลอย่างไร เพื่อใช้ประเมินประสิทธิภาพของบริการและปรับปรุงในอนาคต

การเพิ่มความเข้มแข็งและขยายเครือข่าย "หมอดินอาสา"

❌ ปัญหาของหมอดินอาสา

- 1** จำนวนหมอดินอาสา ไม่เพียงพอในบางพื้นที่

บางตำบล/หมู่บ้านมีจำนวนน้อย ไม่ทั่วถึง
- 2** ขาดการพัฒนาความรู้ และทักษะอย่างต่อเนื่อง

ไม่ได้รับอบรมสม่ำเสมอ ความรู้ไม่ทันการเปลี่ยนแปลง
- 3** ขัดจำกัดด้านแรงจูงใจ ในการปฏิบัติงาน

เป็นงานอาสา ขาดค่าตอบแทน/จบสนับสนุน/สิ่งจูงใจ
- 4** การประสานงาน ยังไม่ทั่วถึง

ยังไม่ทั่วถึง สื่อสารล่าช้า ข้อมูลไม่ถึงทุกคนพร้อมกัน
- 5** อุปกรณ์หรือวัสดุ สนับสนุนไม่เพียงพอ

ขาดสารเร่ง พด. คู่มือ อุปกรณ์สาริต
- 6** ประชาชนบางส่วน ยังไม่เข้าใจบทบาท

ไม่ทราบว่าให้คำแนะนำด้านดิน/ประสานกรมฯ ได้
- 7** ขาดระบบติดตาม และประเมินผล

ไม่มีระบบติดตามผลงาน จำนวนเกษตรกร หรือปัญหา

✅ แนวทางปรับปรุงปัญหาของหมอดินอาสา

- 1** เพิ่มจำนวนและกระจาย หมอดินอาสาให้ครอบคลุม

คัดเลือกเพิ่มเติมในชุมชนห่างไกล/พื้นที่เกษตรขนาดใหญ่
- 2** พัฒนาความรู้และ จัดอบรมอย่างต่อเนื่อง

จัดอบรมเรื่องการจัดการดิน เทคโนโลยี ผลิตภัณฑกรรมฯ
- 3** สร้างแรงจูงใจและการ สนับสนุนที่เหมาะสม

มอบเกียรติบัตร สนับสนุนค่าเดินทาง ยกย่องผลงานดีเด่น
- 4** พัฒนาระบบการสื่อสาร ให้รวดเร็วขึ้น

ใช้เทคโนโลยี (กลุ่ม LINE, Facebook) สื่อสารรวดเร็ว
- 5** สนับสนุนอุปกรณ์และ วัสดุในการปฏิบัติงาน

จัดสรรคู่มือ สารเร่ง พด. อุปกรณ์สาริต เครื่องมือพื้นฐาน
- 6** ประชาสัมพันธ์บทบาท ให้เป็นที่รู้จัก

ชี้แจงบทบาทให้ชัดเจน ในระดับชุมชน
- 7** จัดทำระบบติดตาม และประเมินผล

รายงานกิจกรรม จำนวนเกษตรกร ปัญหา เพื่อวางแผนและปรับปรุง